

Raport po 1. fazie badań „Młodzi w centrum kina”

Pierwsza faza badań otwiera projekt „Młodzi w centrum kina” i stanowi punkt wyjścia do realizacji dalszej części projektu. Badania prowadzone były we wszystkich trzech kinach / miastach biorących udział w projekcie. Rozpoczęły się w dn. 19-20 października w Gdyni. Kolejne odsłony miały miejsce 26 października w Elblągu i 9 listopada w Jarocinie.

We wszystkich miastach w projekcie biorą udział trzy grupy uczestników, zróżnicowane ze względu na wiek. Zgodnie z założeniami projektowymi mogą to być osoby w wieku, odpowiednio, 8-11 lat, 12-14 lat oraz 15-16 lat. W poszczególnych grupach oglądano następujące filmy: Uwolnić Poly (2020), Comedy Queen (2022) oraz Silent Twins (2022). W każdym kinie dzieci i młodzież oglądały ten sam zestaw filmów.

Pierwsza faza badań opierała się nie tylko na działaniach z młodzieżą, ale także na wypracowywaniu koncepcji realizacji badań. W efekcie tych prac powstał raport metodologiczny, zawierający szczegółowe wytyczne odnośnie do sposobu realizacji badawczej części projektu. Materiały gromadzone przez cały czas trwania projektu pozwolą na stworzenie raportu z badań zawierającego wnioski z prac projektowych oraz rekomendacje do dalszych działań w zakresie budowania strategii docierania do dziecięcej i młodzieżowej publiczności kinowej.

W pierwszej fazie badań realizacja polegała na przeprowadzeniu zogniskowanych wywiadów grupowych ze wszystkimi grupami uczestników projektu. Średni czas trwania wywiadów wynosił ok. 45 minut. Wszystkie rozmowy pozwoliły na zebranie ciekawych informacji na temat wrażeń młodych widzów z obejrzanych filmów. Wyraźne były natomiast różnice w sposobie ich przeprowadzenia, w dynamice grupowej i w poruszanych w trakcie rozmów treściach.

O ile znaczących różnic między grupami uczestników w różnych miastach nie ma, zupełnie inna jest dynamika rozmów w grupach w podziale na wiek. Odzwierciedla ona etap rozwoju dzieci i młodzieży, ich wiedzę o filmie / kinie oraz zainteresowanie różnego typu praktykami uczestnictwa w kulturze. W grupach licealistów dyskusja była więc najbardziej pogłębiona, wypowiedzi uczestników najbardziej rozbudowane, a narracja o filmie i praktykach kinowych w największym stopniu urefleksyjniona.

W danej grupie wiekowej dzieci i młodzież z poszczególnych miast były do siebie podobne. Trudności realizacyjne wiązały się z wywiadami prowadzonymi w grupie „środkowej” (12-14 lat) w Gdyni i w Elblągu. Część uczniów z tych grup albo nie była zainteresowana udziałem w rozmowach, albo utrudniała innym osobom wyrażanie swoich opinii. Warto podkreślić, że podobnej sytuacji nie odnotowano w Jarocinie. Wydaje się, że dla grupy 12-14-latków należy z największą uwagą przemyśleć możliwe formy udziału w warsztatach w kolejnych fazach realizacji projektu, w miarę możliwości jak najbardziej angażujące i zagospodarowujące energię nastolatków.

Ogólne wrażenia z filmów, które oglądali uczestnicy projektu, były pozytywne. Większości uczniów filmy się podobały albo przynajmniej wydały się interesujące. Co ciekawe, większa liczba osób chciałaby umieścić film w repertuarze kina niż polecić go znajomym. Relatywnie niewiele osób byłoby natomiast zainteresowanych poszukiwaniem dodatkowych informacji na temat filmów po ich obejrzeniu.

Większość dzieci i młodzieży lubi albo bardzo lubi oglądać filmy. Znaczna część uważa też, że oglądanie filmów jest modne, a o filmach warto rozmawiać z innymi. Preferencje w zakresie gatunków są bardzo zróżnicowane, ale często w wypowiedziach pojawiały się wskazania na kino akcji, filmy animowane oraz horrory. Uczestnicy projektu oglądają też filmy raczej często. Wielu z nich ogląda filmy regularnie, nawet kilka razy w tygodniu. Ogląda się je w różny sposób – zarówno samodzielnie, jak i z rodziną czy znajomymi.

Najbardziej popularnym kanałem oglądania filmów są serwisy streamingowe, np. Netflix czy Disney+. Część osób ogląda też filmy np. w portalach takich jak CDA czy pobiera pliki wideo z usług typu Torrent. Znacznie rzadziej oglądane są filmy w tradycyjnej telewizji. Sposób pozyskiwania wiedzy o filmach często jest przypadkowy, a przynajmniej nie w silny sposób urefleksyjniony. Zdarza się, że określone informacje o filmach zdobywa się np. na TikToku, ale można też dowiedzieć się od innych osób, zobaczyć na plakacie czy trafić na dany film w telewizji.

Uczestnicy najlepsze oceny wystawiają kinu amerykańskiemu, uznając te produkcje za najbardziej dopracowane, doceniając wysokie budżety na poszczególne realizacje. Na tym tle kino polskie jawi się jako nieciekawe, nudne czy przaśne. Kino europejskie jest mało rozpoznawalne, ale młodzież nie jest względem niego uprzedzona. Zdarzają się pojedyncze przypadki, w których ktoś np. nie lubi brzmienia języka niemieckiego, nie ogląda więc filmów produkowanych w tym kraju.

Im młodszy uczestnicy, tym trudniej jest im wskazywać ulubionych aktorów czy reżyserów. Wiele dzieci w ogóle nie jest w stanie wymienić konkretnych osób grających w filmach czy reżyserujących je. Starsi uczniowie często jako ulubionego reżysera wymieniają Tima Burtona – takie wskazanie pojawia się niezależnie we wszystkich miastach, co może być interesującą

wskazówką dla koordynatorów projektu, jaki rodzaj filmowej estetyki cieszy się wśród dzieci i młodzieży dużą popularnością.

Popularne postacie lubiane przez uczestników projektu są zróżnicowane. Często wymienia się komiksowych superbohaterów czy Harry'ego Pottera, ale zakres postaci z filmu, które są lubiane, jest szeroki i zróżnicowany.

Poziom wiedzy o tym, w jaki sposób powstają filmy, jest raczej niski. Dzieci i młodzież mają pewną świadomość istnienia określonych zasobów filmowych, ale nie posiadają szczegółowej wiedzy o tym, jak produkuje się filmy i jakie kompetencje są przydatne / niezbędne do tego, żeby „robić” filmy. Relatywnie niewielka grupa uczniów jest też deklaracyjnie zainteresowana uczeniem się, jak tworzyć filmy.

Prawie wszyscy uczniowie pozytywnie oceniają wizyty w kinach, podkreślając pozytywną atmosferę, jaka w nich panuje. Nie ma natomiast wyraźnie sprecyzowanych oczekiwań, jakie filmy grupy chciałyby obejrzeć w kolejnych fazach trwania projektu – zakres wskazań jest w tej kwestii bardzo zróżnicowany.

Uczestnictwo w kulturze instytucjonalnej dzieci i młodzieży jest raczej ograniczone. Dominująca grupa uczniów nie chodzi do teatru, muzeów i domów kultury bez pośrednictwa szkoły. Mniejsza część bierze udział w wydarzeniach i wybiera się do instytucji z rodzicami czy innymi członkami rodziny (np. siostra studentka z dużego miasta).

===

Uwolnić Poly (2020)

Dla oglądających najważniejsze było, że film dotyczył stosunku do zwierząt – opieki nad nimi, ich dobrego traktowania, nieoddawania do schronisk czy nawiązywania z nimi relacji przyjacielskich. Podkreślano, że nie powinno się jeść mięsa (produkowanego z ciał zwierząt) czy chodzić do cyrku, w którym zwierzęta mogą być źle traktowane. Uznano, że film jest atrakcyjny przede wszystkim dla osób, które lubią zwierzęta. Ponadto podkreślono, że wartością filmu jest to, że zawiera on pozytywny przekaz – aby się nie poddawać, wierzyć w swoje możliwości i pomagać innym. Jest to też, w ocenie widzów, film o przyjaźni, wzruszająca i nieco smutna opowieść, która zachęca do refleksji. Dzieciom podobał się klimat filmu i to, że „nie był nudny”. Jego walorem była żwawa akcja. Jednej z osób film przypominał analogiczną filmową historię o ratowaniu psa z cyrku. Uczniowie nie słyszeli o filmie przed jego obejrzeniem. Po filmie część osób (mniejszość) chciałyby szukać informacji o tym, co było inspiracją do stworzenia filmu, czy będzie jego druga część, gdzie działa się akcja („napisy były po francusku”) i kiedy film będzie pokazywany w kinach. Informacji można szukać, zdaniem uczniów, w Google’u. Film można by polecić znajomym, „bo jest fajny”, a umieścić w

repertuarze kina, żeby mogło go obejrzeć wiele osób. Rekomendacji do repertuaru było więcej niż rekomendacji dla znajomych.

Comedy Queen (2022)

Podkreślano przede wszystkim, że jest to film o trudach radzenia sobie z ekstremalną sytuacją, jaką jest śmierć rodzica. Był to dobry pretekst do rozmowy o problemach zdrowia psychicznego i konieczności dbania o nie (np. poprzez wizyty u psychologa). Film określono jako „fajny, ale smutny”, podkreślając, że dotyczy ważnych tematów i odwoływał się do życiowych doświadczeń i związanych z nimi emocji (smutek, bezradność, konieczność zmagania się z problemami „ponad siły”). Część osób podkreśliła, że film nie był inspirujący, a inni podkreślali, że zachęcał do refleksji nad sposobami radzenia sobie w kryzysach, ale też do tego, by starać się osiągać własne marzenia i nie poddawać. Film pokazywał też, zdaniem uczniów, że należy starać się być szczęśliwym. Pozytywnie oceniono konwencję filmu, jako dopasowanego do oczekiwań i możliwości percepcyjnych młodzieży. Uczniowie raczej nie słyszeli o filmie przed jego obejrzeniem. Jedna osoba podkreślała, że „coś kojarzy” i „gdzie widziała”, nie doprecyzowując jednak tych informacji. Nie wskazywano też, że młodzi ludzie będą chcieli szukać informacji o filmie już po jego obejrzeniu. Wśród osób, które polecilyby film znajomym, argumentowano, że warto to zrobić, bo „można się pośmiać”, a film ukazuje, w jaki sposób można dążyć do celu. Umieszczenie filmu w repertuarze wynika z przekonania, że warto rozmawiać, a film jest wzruszający.

Silent Twins (2022)

Film określony został jako „ciężki” do oglądania, momentami przerażający, wbijający w fotel i sprawiający, że „ciarki przechodziły”. Określono go też jako specyficzny i surrealistyczny, pozostawiający pole do interpretacji („czy to się działo naprawdę, czy to może tylko iluzja?”), a jednocześnie nie do końca zrozumiałą („nie wiedziałem, co się dzieje”). Większość osób, uznała, że film jest „dobry”, pełen emocji, pokazujący skomplikowaną i toksyczną relację między siostrami. Podkreślano, że postacie w filmie są niejednoznaczne, a ich role rozbudowane. Młodzież nie była w stanie do końca odkryć, która z sióstr jest „dobra”, a która „zła”. Zwracano jednak uwagę na ich silny związek czy wzajemnie negatywny wpływ. Sugerowano, że hermetyczne zamknięcie bliźniaczek musiało być spowodowane traumatycznymi doświadczeniami z przeszłości, a film obrazuje próby przełamania tej sytuacji. Uznano, że film ukazuje skomplikowanie natury ludzkiej, niepewność odnośnie do tego, jacy są inni i co myślą, ale też specyfikę zaburzeń psychicznych. Pojawiły się także uwagi, że pomysł na film był dobry, ale jego wykonanie niezadowalające oraz że film był zbyt długi / rozwlekły. Jeden z komentarzy dotyczył ciekawego świata – od ciemnego lub szarego w większości scen do okazjonalnie przejaśnionego. Pojedyncze osoby słyszały o filmie przed jego obejrzeniem. Jedna z osób znała jedną z aktorek z roli w innym filmie. Jeśli informacje o filmie zdobywa się przed nim, często wykorzystuje się w tym celu TikToka lub korzysta z wyszukiwarki internetowej. Osoby, które chciałyby czytać o filmie po jego obejrzeniu, podkreślają, że interesująca jest historia, w oparciu o którą powstał film. Można też sprawdzić obsadę

aktorską czy zapoznać się z recenzjami. Za ciekawy uznawany jest kontrast między realnymi osobami aktorów a granymi przez nie postaciami. Za interesujące uznano też to, by dowiedzieć się więcej o fakcie śmierci jednej z bohaterek filmu. Film chętniej zamieszczano by w repertuarze kino niż polecano znajomym z uwagi na szeroką potencjalną publiczność, która mogłaby chcieć obejrzeć film. Zdaniem uczniów film warto pokazywać, ponieważ przekazuje ważne wartości.